

PELMANSFEST 150 spelmän på riksstämman i Stöde

Hembygdsgården i Medelpadsocknen Stöde håller 150 spelriksstämma med prov för Zornmärken och diplom. Från landet kommer musikanter dragande i färgglada bygdedräkter till festplatsen på Huberget, men Medelpadsborna är naturligt flest och sätter därmed sin prägel på stämman. Riksspelen och målaren Nils Olsson, Sundsvall uppvaktar här Stödestrarna Ingrid och Elsa Sahlin, under en paus i det flitiga spelandet. *Se sidan sex, spalt tre.*

Fru Greta Andersson, Oxelösund, lyssnar till konserten från fr. v. Evert Nilsson, Stockholms Gille, Ture Falstenius, Stockholm, Algot Jorlin, Hanviken, och Helge Forslin, Erikslund, Medelpad.

Från Dagens Nyheters utsände medarbetare

STÖDE, lördag.

Genom fagra Stöde socken i Medelpad tågade på lördagskvällen 150 folkdräktsklädda spelmän till tonerna av egen folkmusik in till Stödebornas hembygdsgård på Huberget i Källsta by, där de samlades till spelriksstämma. Uppspelning för blivande riksspelmän var en av punkterna på programmet. Det utspelades bland uråldriga medelpadsstugor, som minner om både den sista stora björnjakten och bergakungens kvinnorov.

Redan på fredagseftermiddagen togs de första provande spelmannstonaerna i Stöde, men först på lördagen blev det riktig folkmusikstämning i den långsträckt socknen vid Ljungan.

Pampiga led av flitigt kvintilerande spelmän drog från Kävsta by till en för spelriksstämman särskilt timrad dansbana vid hembygdsgården. Man fick lyssna till "Gånglåt från Medelpad" och "Polska från Liden" från 150 samstämda stråkar.

Några ungdomar som 1928 tyckte det var på tok att man tänkte riva den förnämna 1700-talsstugan Berggården på Huberget och köpte byggnader för att uppföra den på ny plats åstadkom 1930 en liten början till det storartade hembygdsområdet. Men sedan dess har intresset för hembygdsvård vuxit i Stöde, och just nu är man i färd med att skaffa sig eget vandrarhem i den anrika "Smyggården", som förts till Huberget från Fanby i en annan ända av socknen.

Den sista björnen som fälldes i Stöde har fått ett äreminne i Hubergets museum, som innehåller en av Sveriges förnämsta samlingar av föremål från Norrlandsbyarna. Trävarupatronen Olov Peter Aström donerade över 800 värdefulla föremål till Huberget, bl. a. en björnklo. Det var en av dem som Stödejägaren Edström tog från den sista björnen han sköt. Fem barn hade

han, och vart och ett fick var sin av björntassens fem klor som fadersarv.

"1718 om messommardeg så kom här bårt en dater som heter Anna om sex år", lyder inskriften i den gamla lada där Stödeflickorna på lördagskvällen sålde filmjolk till svettiga riksspelemän. Hembygdsföreningens primus motor, hemmansägare Evert Svedin, berättar gärna om hur bergakungen tog lillpigan, som varit olydig mot farmor, med sig till skogs. Det hjälpte inte ens att ringa i kyrkklockorna: pigan var försvunnen.

Försvunnen är också den namnkunnigast Stödespelmannen, den trollkunnige Spel-Jöns, som lärde bort spelmannskonsten vid midnatt i kyrkan för 50 riksdaler kontant betalning. Men kvar i Medelpad finns dock än spelmän som kan få fiolen att låta lika trollbunden som näcken i sägnerna. Den konsten visar de på söndagen bl. a. för hovrättspresident Knut Elliot, skriftställaren Auge Flodén och hembygdsföreningens ordförande, folkskollärare J. O. Engström, som alla tre håller tal för folkmusikanterna. De mest förtjänta av dessa mottar under högtidliga former sina Zornmärken och diplom som avslutning på Stödes glada spelriksstämma.

Niels.